

Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej)

I. SPOSÓB ORGANIZACJI KSZTAŁCENIA

1. WYMAGANIA OGÓLNE

- 1.1. Standard ma zastosowanie do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) prowadzonego na studiach na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna, zwanych dalej „studiami”.
- 1.2. Standard nie ma zastosowania do kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu, nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych, nauczyciela prowadzącego zajęcia, nauczyciela psychologa, nauczyciela szkoły specjalnej i oddziału specjalnego oraz nauczyciela prowadzącego zajęcia z dziećmi i z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- 1.3. Studia są jednolitymi studiami magisterskimi.
- 1.4. Studia stacjonarne trwają nie krócej niż 9 semestrów. Studia niestacjonarne mogą trwać dłużej niż studia stacjonarne.
- 1.5. Liczba godzin zajęć, w tym praktyk zawodowych, nie może być mniejsza niż 2800.
- 1.6. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów nie może być mniejsza niż 300.
- 1.7. Kierunek pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna jest przyporządkowywany do dyscypliny naukowej – pedagogika, jako dyscypliny wiodącej.

2. ZAJĘCIA I GRUPY ZAJĘĆ

- 2.1. Proces kształcenia jest realizowany w postaci zajęć lub grup zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej).
- 2.2. W przypadku studiów o profilu:
  - 1) ogólnoakademickim – program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć, związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie naukowej, do której jest przyporządkowany kierunek, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności;
  - 2) praktycznym – program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS

koniecznej do ukończenia studiów.

- 2.3. Kształcenie na studiach przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) obejmuje przygotowanie merytoryczne i przygotowanie pedagogiczne. Przygotowanie pedagogiczne obejmuje przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i przygotowanie dydaktyczne.

3. MINIMALNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ ZORGANIZOWANYCH I PUNKTÓW ECTS

Grupy zajęć, w których osiąga się szczegółowe efekty uczenia się	Zajęcia	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
A. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	A.1. Podstawy działań pedagogicznych	300	72
	A.2. Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna	180	
	A.3. Podstawy psychologii dla nauczycieli	180	
	A.4. Psychologiczne i pedagogiczne podstawy nauczania języka obcego dzieci	60	
B. Przygotowanie merytoryczne nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkoły podstawowej, jako przygotowanie do integracji treści nauczania	B.1. Język polski	60	50
	B.2. Język obcy	180	
	B.3. Matematyka	60	
	B.4. Edukacja społeczno-przyrodnicza	30	
	B.5. Informatyka	30	
	B.6. Plastyka	30	
	B.7. Muzyka	30	
	B.8. Technika	30	
	B.9. Wychowanie fizyczne	30	
	B.10. Edukacja zdrowotna	30	
C. Wspieranie rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym	*	400	40
D. Podstawy dydaktyki nauczania zintegrowanego w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej	*	60	6
E. Metodyka poszczególnych	E.1. Metodyka edukacji	60	50

typów edukacji z uwzględnieniem sposobów integrowania wiedzy i umiejętności dzieci i uczniów	polonistycznej			
	E.2. Metodyka nauczania języka obcego		60	
	E.3. Metodyka edukacji matematycznej		60	
	E.4. Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej		45	
	E.5. Metodyka edukacji informatycznej i posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną		45	
	E.6. Metodyka edukacji plastycznej		45	
	E.7. Metodyka edukacji muzycznej		45	
	E.8. Metodyka edukacji technicznej		30	
	E.9. Metodyka wychowania fizycznego		30	
	E.10. Metodyka edukacji zdrowotnej		30	
F. Dziecko lub uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej	*		120	14
G. Organizacja pracy przedszkola lub szkoły z elementami prawa oświatowego i praw dziecka oraz kultura przedszkola lub szkoły, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami	*		60	6
H. Podstawy diagnostyki edukacyjnej dla nauczycieli, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami	*		60	7
I. Kultura języka	*		60	5
J. Praktyki zawodowe	J.1. Praktyka śródroczna	J.1.1. Praktyka ogólnopedagogiczna	240, w tym 30 godzin praktyki ogólnope	10
		J.1.2. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna		

	J.2. Praktyka ciągła	pedagogicznej	
K. Metodologia badań naukowych	*	120	10
Razem		2800	270

* Zajęcia określa uczelnia w programie studiów w sposób zapewniający przygotowanie merytoryczne lub pedagogiczne (psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktyczne) do nauczania w przedszkolu lub klasach I–III szkoły podstawowej.

Proces kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) powinien mieć charakter zindywidualizowany. Rozpoczęcie realizacji procesu kształcenia powinna poprzedzać diagnoza mocnych i słabych stron studenta jako przyszłego nauczyciela. W procesie kształcenia studenci powinni uzyskiwać wsparcie w planowaniu i realizacji zadań o charakterze samorozwojowym oraz w kształtowaniu postawy refleksyjnego praktyka, w szczególności przez budowanie profesjonalnego osądu w oparciu o analizy indywidualnych przypadków. W procesie kształcenia studentom należy zapewnić indywidualne doradztwo metodyczne wspierające integrowanie wiedzy w zakresie dyscyplin naukowych związanych z edukacją, jednocześnie kształtujące samodzielność i odpowiedzialność studentów za przebieg i efektywność własnego kształcenia.

Program studiów umożliwia studentom wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 5% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.

Zajęcia z wychowania fizycznego są zajęciami obowiązkowymi na studiach stacjonarnych, prowadzonymi w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin. Zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS.

Liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, nie może być większa niż 25% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów, z wyłączeniem praktyk.

Przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie się do egzaminu dyplomowego obejmuje 120 godzin zajęć i umożliwia uzyskanie 10 punktów ECTS.

4. PRAKTYKI ZAWODOWE

Celem praktyk zawodowych jest zapoznanie z organizacją pracy przedszkola, szkoły, placówki opiekuńczo-wychowawczej i poradni psychologiczno-pedagogicznej, warsztatem pracy nauczyciela, formami i metodami nauczania i wychowania oraz umożliwienie mu kształtowania i rozwoju umiejętności dydaktyczno-wychowawczych w bezpośrednim kontakcie z uczniami, a także weryfikacji własnych predyspozycji do wykonywania zawodu nauczyciela.

Ogólne cele praktyk zawodowych:

- 1) poznanie specyfiki zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej;
- 2) stwarzanie warunków do rozwijania gotowości do podjęcia roli nauczyciela;

- 3) przygotowanie do efektywnego organizowania własnego warsztatu nauczycielskiego;
- 4) świadome budowanie relacji z dziećmi i uczniami oraz współpracownikami;
- 5) wdrożenie w zakresie innowacyjności w pracy nauczyciela, dotyczące indywidualizacji procesu nauczania.

Praktyki zawodowe odbywają się w przedszkolach, szkołach podstawowych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Praktyki zawodowe są realizowane jako:

- 1) śródroczne;
- 2) ciągle.

Praktyki śródroczne są realizowane jako osobne zajęcia prowadzone przez nauczycieli akademickich oraz inne osoby będące nauczycielami przedszkoli lub szkół, z którymi uczelnia zawarła umowy. Realizacja praktyk śródrocznych pozostaje w ścisłej korelacji z zajęciami teoretycznymi oraz metodycznymi.

Praktyki śródroczne obejmują praktykę ogólnopedagogiczną oraz praktykę wychowawczo-dydaktyczną.

5. INFRASTRUKTURA NIEZBĘDNA DO PROWADZENIA KSZTAŁCENIA

Proces kształcenia odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się.

Praktyki zawodowe odbywają się w przedszkolach oraz różnych typach szkół i placówek oświatowych, w których do zajmowania stanowiska nauczyciela przedszkola lub edukacji wczesnoszkolnej są wymagane kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245).

II. OSOBY PROWADZĄCE KSZTAŁCENIE

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (klasy I–III szkoły podstawowej) jest prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających kompetencje i doświadczenie adekwatne do prowadzonych zajęć, w tym posiadających dorobek naukowy w dyscyplinach naukowych – pedagogika lub psychologia.

III. EFEKTY UCZENIA SIĘ

1. OGÓLNE EFEKTY UCZENIA SIĘ

1.1. W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- 1) podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej oraz potrafi ją odnieść do osobowego, integralnego rozwoju dziecka lub ucznia;
- 2) klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne oraz potrafi je krytycznie oceniać i twórczo z nich korzystać;
- 3) współczesne interdyscyplinarne badania nad dzieciństwem (*Childhood Studies*) dotyczące zagadnienia dobrostanu dziecka;
- 4) główne środowiska wychowawcze, ich specyfiki i procesy w nich zachodzące;
- 5) strukturę i funkcje systemu edukacji oraz alternatywnych form edukacji: podstawy, cele, organizację oraz funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych;
- 6) zagadnienie edukacji włączającej, a także sposoby realizacji zasady inkluzji;
- 7) zagadnienie edukacji międzykulturowej;
- 8) prawa dziecka i sposoby ich egzekwowania oraz propagowania w środowisku zarówno przedszkolnym oraz szkolnym, jak i pozaprzedszkolnym oraz pozaszkolnym;
- 9) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem przedszkola i szkoły podstawowej, zasady udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna;
- 10) metodykę wykonywania zadań – normy, procedury i dobre praktyki stosowane w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej;
- 11) znaczenie i możliwości celowego oraz różnorodnego wykorzystania zabawy w procesie wychowywania i kształcenia dzieci;
- 12) rolę innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej, inspirujących do planowania i organizacji własnej pracy;
- 13) zróżnicowane możliwości dzieci lub uczniów w okresie przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym, wynikające z opóźnień, zaburzeń lub przyspieszenia rozwoju i sposoby dostosowywania do nich zadań rozwojowych i edukacyjnych;
- 14) projektowanie i prowadzenie działań diagnostycznych, uwzględniających specyfikę funkcjonowania dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym oraz ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne, w tym zakres i jakość wsparcia społecznego;
- 15) różne typy i funkcje oceniania;
- 16) rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań dzieci lub uczniów;
- 17) procesy komunikacji społecznej oraz ich prawidłowości i zakłócenia;
- 18) funkcjonowanie i dysfunkcje aparatu mowy oraz prawidłowe nawyki posługiwania

się aparatem mowy;

- 19) metodologię badań naukowych stosowanych w naukach społecznych;
- 20) terminy i założenia metodologiczne oraz zasady i normy etyczne projektowania i realizacji badań naukowych w zakresie pedagogiki przedszkolnej, szkolnej i alternatywnej;
- 21) zasady ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego.

1.2. W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- 1) dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizować je z wykorzystywaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;
- 2) projektować i prowadzić działania pedagogiczne, rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia dziecka lub ucznia, a także planować, realizować i oceniać spersonalizowane programy kształcenia i wychowania;
- 3) wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się i nauczania, z uwzględnieniem specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci lub uczniów oraz grupy;
- 4) dobierać, tworzyć, testować i modyfikować materiały, środki oraz metody adekwatnie do celów wychowania i kształcenia;
- 5) skutecznie wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne w realizacji zadań dydaktycznych;
- 6) identyfikować i rozbudzać zainteresowania dzieci lub uczniów oraz odpowiednio dostosowywać sposoby i treści kształcenia;
- 7) rozwijać kompetencje kluczowe dzieci lub uczniów, w szczególności kreatywność, krytyczną refleksję i umiejętność samodzielnego oraz zespołowego rozwiązywania problemów;
- 8) skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych dzieci lub uczniów, z wykorzystywaniem różnych rodzajów zabaw;
- 9) identyfikować spontaniczne zachowania dzieci i uczniów jako sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystywać je w procesie edukacji;
- 10) tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące dzieci lub uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądaných efektów wychowania i kształcenia;
- 11) wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania dzieci lub uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;
- 12) efektywnie pracować w środowiskach zróżnicowanych kulturowo oraz z dziećmi, dla których język polski jest drugim językiem (kompetencje międzykulturowe i glottodydaktyczne);

- 13) racjonalnie i zgodnie z zasadami techniki pracy umysłowej gospodarować czasem zajęć oraz odpowiedzialnie organizować pracę pozaszkolną dziecka lub ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;
- 14) skutecznie wykorzystywać w pracy z dzieckiem lub uczniem informacje uzyskane na jego temat od specjalistów (psychologa, logopedy, pedagoga, lekarza) i rodziców lub opiekunów dziecka lub ucznia;
- 15) poprawnie posługiwać się językiem ojczystym oraz wykazywać troskę o kulturę i etykę wypowiedzi własnej, dzieci lub uczniów;
- 16) posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;
- 17) udzielać pierwszej pomocy przedmedycznej;
- 18) rozróżniać orientacje metodologiczne w badaniach naukowych, formułować cele i problemy badawcze, stosować dobór adekwatnych metod i technik, konstruować narzędzia badawcze, opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań w obrębie pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- 19) współpracować z członkami zespołów badawczych na każdym etapie projektowania i realizacji badań.

1.3. W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- 1) posługiwania się normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla godności człowieka;
- 2) formowania właściwych zachowań i postaw dzieci lub uczniów, w tym wobec kultury i sztuki;
- 3) budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami i opiekunami dziecka lub ucznia oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;
- 4) efektywnej pracy w zespole, pełnienia różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej;
- 5) porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w grupie przedszkolnej i w klasie szkolnej oraz poza nimi;
- 6) trafnego rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz podejmowania współpracy na rzecz dobra dzieci lub uczniów i tego środowiska;
- 7) projektowania i wdrażania działań mających na celu edukację aksjologiczną i wychowanie do wartości – prowadzenie dzieci lub uczniów w świat wartości;
- 8) projektowania działań zmierzających do rozwoju przedszkola i szkoły oraz

stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji.

2. SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

A. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne

A.1. Podstawy działań pedagogicznych

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.1.W1. kulturowe, antropologiczne, aksjologiczne i socjologiczne opisy współczesności; funkcje edukacji w życiu społeczeństw i egzystencji jednostek; typy i rolę ideologii w życiu społecznym, a w szczególności rolę i znaczenie ideologii edukacyjnych; opis, charakterystykę, specyfikę, ułożenie społeczne, blokady i możliwości rozwojowe różnych grup społecznych; elementy socjologii edukacji;
- A.1.W2. procesy wychowania i kształcenia (wybrane ujęcia teoretyczne); ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę wychowania; zagadnienie wychowania jako spotkania w dialogu; zagadnienie wychowania do odpowiedzialnej wolności; typy relacji międzyludzkich oraz procesy rządzące tymi relacjami; główne środowiska wychowawcze, zagadnienie społeczeństwa wielokulturowego, podstawy dialogu międzykulturowego;
- A.1.W3. rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela; etykę zawodową nauczyciela, znaczenie własnych założeń i intencji podczas działania pedagogicznego; uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela; umiejętności dokonywania autoanalizy sytuacji życiowej i zawodowej; zagadnienie początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości; zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego; uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.1.U1. wykorzystać posiadaną wiedzę teoretyczną w sposób refleksyjny i krytyczny, poprawnie konstruować rozbudowane ustne i pisemne wypowiedzi dotyczące różnych zagadnień pedagogicznych;
- A.1.U2. interpretować działalność nauczycieli w kontekstach jej prowadzenia z wykorzystaniem posiadanej wiedzy w zakresie pedagogiki i psychologii, charakteryzować swoistość działania pedagogicznego; prezentować własne pomysły, wątpliwości i sugestie poparte rozbudowaną argumentacją teoretyczną;
- A.1.U3. analizować swoje doświadczenia praktyczne w roli nauczyciela lub wychowawcy oraz interpretować model świadomości refleksyjnego nauczyciela;
- A.1.U4. formułować oceny etyczne związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela;
- A.1.U5. rozpoznawać własną nauczycielską nieskuteczność i analizować jej przyczyny;

A.1.U6. projektować drogi osiągnięcia skuteczności zawodowej i charakteryzować jej determinanty.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- A.1.K1. doceniania znaczenia nauk pedagogicznych dla rozwoju osoby i prawidłowych więzi w środowiskach społecznych;
- A.1.K2. nabywania wiedzy z zakresu pedagogiki i budowania warsztatu pracy nauczyciela dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym;
- A.1.K3. podejmowania wyzwań zawodowych i osobistych oraz indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie opieki i wychowania dziecka lub ucznia;
- A.1.K4. stosowania norm etycznych w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla godności człowieka.

A.2. Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.2.W1. terminologię używaną w pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jej źródła, miejsce oraz zastosowanie w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych; miejsce pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej w systemie nauki oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z innymi dyscyplinami naukowymi;
- A.2.W2. procesy związane z wychowaniem i kształceniem dzieci i uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem fazy wczesnego, średniego i późnego dzieciństwa, w perspektywie interdyscyplinarnej: psychologicznej, pedagogicznej, aksjologicznej i socjologicznej;
- A.2.W3. rolę nauczyciela w rozwijaniu postaw i zachowań dzieci lub uczniów;
- A.2.W4. koncepcje dziecka i dzieciństwa (*Childhood Studies*) i ich uwarunkowania kulturowe i społeczne; interdyscyplinarne zagadnienia dobrostanu dziecka; perspektywy metodologiczne badań nad dzieckiem i dzieciństwem, a także wymagania etyczne badań z udziałem dzieci;
- A.2.W5. typy, cele i zasady funkcjonowania instytucji edukacyjnych przeznaczonych dla dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym; cele i zasady współpracy przedszkola lub szkoły z podmiotami zewnętrznymi; modele, funkcje, szanse, zagrożenia współpracy; sposoby radzenia sobie z problemami wychowawczymi dzieci lub uczniów i rozwiązywania ich we współpracy z rodziną i otoczeniem dziecka lub ucznia, a także sposoby budowania swojego autorytetu w relacjach zawodowych i we współpracy z zespołem nauczycieli oraz z innymi podmiotami procesu wychowania i kształcenia.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.2.U1. wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w tym wybrane modele i koncepcje pedagogiczne oraz powiązanych z nią dyscyplin naukowych, w celu dokonania analizy i interpretacji złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i kulturowych, a także motywów i wzorów ludzkiego zachowania;
- A.2.U2. rozpoznawać i identyfikować style wychowania w praktyce edukacyjnej, wskazywać ich wartościowe cechy i zagrożenia dla podmiotowości dziecka lub ucznia;
- A.2.U3. rozpoznawać sytuacje zagrożeń w przedszkolu i szkole oraz tworzyć właściwy klimat w grupie przedszkolnej lub klasie;
- A.2.U4. organizować wartościowe rozwojowo i społecznie środowisko wychowawcze oraz wspierać dzieci lub uczniów w wyrażaniu swojej indywidualności w sposób twórczy;
- A.2.U5. wybrać i zastosować właściwy dla danej organizacji pracy szkoły podstawowej sposób postępowania oraz dobrać środki i metody pracy w celu efektywnego wykonania pojawiających się zadań zawodowych na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- A.2.U6. skutecznie porozumiewać się z różnymi odbiorcami, w tym uczniami, rodzicami, specjalistami, z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- A.2.K1. refleksji, w tym krytycznej oceny, odnośnie do poziomu swojej wiedzy i umiejętności z zakresu pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej oraz wykazywania umiejętności uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego w zakresie wychowania przedszkolnego;
- A.2.K2. podejmowania wyzwań zawodowych oraz indywidualnych i zespołowych działań profesjonalnych w zakresie wczesnej edukacji;
- A.2.K3. profesjonalnego rozwiązywania problemów i konfliktów w grupie lub klasie.

A.3. Podstawy psychologii dla nauczycieli

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.3.W1. podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, proces mowy, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu i stylu poznawczego;
- A.3.W2. rozwój człowieka w cyklu życia, proces rozwoju dziecka w kolejnych okresach dzieciństwa: rozwój fizyczny, motoryczny i psychospołeczny, rozwój procesów poznawczych, rozwój społeczno-emocjonalny i moralny; normy rozwojowe (różnorodność ujęć) oraz zjawisko dysharmonii (asynchronii) rozwojowej; rozwój i kształtowanie osobowości; zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów

psychicznych oraz teorie integralnego rozwoju dziecka lub ucznia;

- A.3.W3. psychologiczne podstawy procesu uczenia się dzieci lub uczniów; modele uczenia się (konceptje klasyczne, współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych), metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania; trudności w uczeniu się i strategie ich przewycięzania, metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań;
- A.3.W4. teorię spostrzegania społecznego i komunikacji: zachowania społeczne i ich uwarunkowania; sytuację interpersonalną; zagadnienia: empatii, zachowań asertywnych, agresywnych i uległych, postaw, stereotypów, uprzedzeń, negocjacji i rozwiązywania konfliktów; reguły współdziałania; procesy i role grupowe; bariery i trudności w procesie komunikowania się, techniki i metody usprawniania komunikacji z dzieckiem, mechanizmy kształtowania się postaw dzieci lub uczniów;
- A.3.W5. znaczenie autorefleksji i samorozwoju; zasoby własne w pracy nauczyciela – identyfikacja i rozwój, indywidualne strategie radzenia sobie z trudnościami, zagadnienia stresu i nauczycielskiego wypalenia zawodowego; podstawy psychologii twórczości i treningu myślenia kreatywnego; trening komunikacyjny, style komunikowania się nauczyciela z podmiotami edukacyjnymi; metody przewycięzania barier komunikacyjnych.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.3.U1. obserwować procesy uczenia się dzieci lub uczniów i ich konteksty;
- A.3.U2. obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania;
- A.3.U3. skutecznie i świadomie komunikować się z użyciem właściwej terminologii;
- A.3.U4. rozpoznawać bariery i trudności udziału dzieci lub uczniów w różnych formach aktywności;
- A.3.U5. rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia ucznia;
- A.3.U6. zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- A.3.K1. autorefleksji nad dyspozycjami, zasobami i rozwojem zawodowym;
- A.3.K2. wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych;
- A.3.K3. ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej.

A.4. Psychologiczne i pedagogiczne podstawy nauczania języka obcego dzieci

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- A.4.W1. predyspozycje rozwojowe we wczesnym dzieciństwie do uczenia się języka obcego;

- A.4.W2. sposoby uczenia się dzieci lub uczniów języka obcego w wybranych koncepcjach psychologicznych, kompetencje językowe dziecka lub ucznia, teorię wieku krytycznego, społeczne i kulturowe aspekty nauczania języków obcych, a także rolę nauczyciela w uczeniu się spontanicznym i spontaniczno-reaktywnym dzieci lub uczniów;
- A.4.W3. strategie zabawowe i zadaniowe w uczeniu się języka obcego przez dzieci lub uczniów, warunki do nabywania kompetencji językowych dzieci w przedszkolu i w szkole oraz sposoby motywowania dzieci lub uczniów do uczenia się języka obcego.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- A.4.U1. zaplanować działania na rzecz rozwoju własnych kompetencji językowych i pedagogicznych;
- A.4.U2. tworzyć środowisko uczenia się do nabywania kompetencji językowych przez dzieci lub uczniów i rozwijać ich motywację do uczenia się.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- A.4.K1. autorefleksji nad dyspozycjami i posiadanymi kompetencjami językowymi i pedagogicznymi;
- A.4.K2. wspierania właściwych postaw dzieci lub uczniów wobec innej kultury.

B. Przygotowanie merytoryczne nauczycieli przedszkoli i klas I–III szkoły podstawowej, jako przygotowanie do integracji treści nauczania

B.1. Język polski

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.1.W1. funkcjonalne posługiwanie się pojęciami z zakresu teorii literatury, kultury oraz wiedzy o języku;
- B.1.W2. podstawy i zakres doboru treści nauczania dzieci lub uczniów w zakresie języka polskiego; pojęcia z zakresu teorii literatury, kultury oraz wiedzy o języku; orientację w klasycznej i współczesnej literaturze dla dzieci oraz w kulturze dla dziecięcego odbiorcy.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.1.U1. funkcjonalnie posługiwać się pojęciami z zakresu teorii literatury, kultury oraz wiedzy o języku;
- B.1.U2. dokonać analizy i interpretacji zróżnicowanych formalnie dzieł literackich oraz kulturowych;
- B.1.U3. wyróżniać wśród różnych zjawisk językowych kategorii prymarnych i sekundarnych

odpowiednich dla dziecka w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym;

- B.1.U4. wypowiadać się w mowie i w piśmie w sposób klarowny, spójny i precyzyjny, konstruując rozbudowane ustne i pisemne uzasadnienia na zadane tematy;
- B.1.U5. zaplanować działania na rzecz rozwoju swojej wiedzy i umiejętności w zakresie prawidłowej realizacji edukacji polonistycznej w przedszkolu i klasach I–III.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.1.K1. autorefleksji nad dyspozycjami i posiadanymi kompetencjami merytorycznymi do wspierania dzieci lub uczniów w zakresie rozwoju języka polskiego.

B.2. Język obcy

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.2.W1. podstawowe struktury gramatyczne oraz formy językowe;
- B.2.W2. kulturę krajów z danego obszaru językowego oraz wybraną literaturę, rymowanki i piosenki oraz zabawy dla dzieci w języku obcym.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.2.U1. wykorzystywać pogłębione kompetencje leksykalne, gramatyczne, fonetyczne i socjokulturowe w komunikowaniu się w języku obcym;
- B.2.U2. posługiwać się sprawnościami w zakresie rozumienia ze słuchu, mówienia, czytania i pisanie;
- B.2.U3. samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności, korzystając z różnych źródeł w języku obcym;
- B.2.U4. dobierać w pracy z dziećmi lub uczniami odpowiednią literaturę, rymowanki i piosenki oraz zabawy w języku obcym.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.2.K1. autorefleksji nad posiadanymi kompetencjami, podejmowania kształcenia i pracy w celu rozwoju umiejętności językowych.

B.3. Matematyka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.3.W1. podstawowe struktury matematyki szkolnej: liczby i ich własności, zbiory liczbowe, działania na liczbach, figury, relacje i zależności funkcyjne, reprezentacje graficzne;
- B.3.W2. treści nauczania w zakresie edukacji matematycznej w przedszkolu i klasach I–III: liczby i liczenie, aspekty liczby, systemy pozycyjne i niepozycyjne, własności działań na liczbach, zagadnienia miarowe w geometrii, klasyfikowanie figur

geometrycznych, symetrię, manipulacje w trzech wymiarach i tworzenie modeli brył, wczesną algebraizację, zagadnienia zegarowe i kalendarzowe;

- B.3.W3. treści nauczania matematyki w zakresie starszych klas szkoły podstawowej: własności liczb całkowitych i wymiernych, działania na ułamkach, wyrażenia algebraiczne, rozumowanie geometryczne i jego zapis, przeliczanie jednostek miary, zliczanie za pomocą reguł mnożenia i dodawania, zasadę szufladkową, definiowanie figur, badanie ich własności (kąty, wielokąty, koło), proste konstrukcje geometryczne – prostopadłość i równoległość na płaszczyźnie i w przestrzeni, figury przestrzenne, kodowanie położenia na płaszczyźnie i w przestrzeni, elementy statystyki opisowej, graficzne reprezentowanie danych, podstawowe konstrukcje geometryczne, algorytmy i konstrukcje rekurencyjne;
- B.3.W4. rozumowania matematyczne w zakresie matematyki szkolnej, w tym wnioskowanie dedukcyjne, argumentowanie i zapisywanie rozumowań, wykonywanie eksperymentów numerycznych i geometrycznych, dostrzeganie regularności prowadzących do uogólnień, uzasadnianie uogólnień, formułowanie i weryfikację hipotez, rozumowania dedukcyjne w geometrii płaskiej i przestrzennej;
- B.3.W5. zastosowania matematyki w życiu codziennym oraz w innych obszarach, w tym w technice, sztuce, ekonomii, przyrodzie.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.3.U1. sprawnie posługiwać się podstawowymi obiektami matematycznymi;
- B.3.U2. prowadzić proste rozumowania matematyczne i oceniać ich poprawność;
- B.3.U3. dostrzegać i wskazywać związki matematyki z codziennym życiem;
- B.3.U4. rozwiązywać zagadki i łamigłówki logiczne;
- B.3.U5. posługiwać się pakietami wspierającymi nauczanie matematyki;
- B.3.U6. przygotować ucznia do udziału w konkursach matematycznych dla szkół podstawowych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.3.K1. pogłębiania swojego rozumienia znaczenia i piękna matematyki.

B.4. Edukacja społeczno-przyrodnicza

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.4.W1. kluczowe pojęcia oraz zjawiska z zakresu przyrody ożywionej i nieożywionej, występujące w otoczeniu dziecka lub ucznia;
- B.4.W2. podstawowe pojęcia w zakresie wiedzy o społeczeństwie;
- B.4.W3. podstawy przedsiębiorczości i ekonomii.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.4.U1. analizować oraz interpretować powszechnie występujące zjawiska przyrody;
- B.4.U2. dostrzegać wzajemne związki w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego i społecznego;
- B.4.U3. rozpoznawać gatunki roślin i zwierząt najczęściej występujących w otoczeniu dziecka lub ucznia;
- B.4.U4. ilustrować najczęściej spotykane zjawiska przyrodnicze za pomocą prostych doświadczeń z użyciem przedmiotów z życia codziennego.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.4.K1. pogłębiania swojego rozumienia funkcjonowania świata przyrody;
- B.4.K2. krzewienia idei dbałości o otoczenie przyrodnicze.

B.5. Informatyka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.5.W1. podstawowe pojęcia i zasady informatyki w zakresie, w jakim ma ona zastosowanie w pracy z dziećmi lub uczniami;
- B.5.W2. zasady modelowania rzeczywistych sytuacji i reprezentowania danych, gromadzenia danych i ich przetwarzania;
- B.5.W3. zasady projektowania algorytmów oraz ich realizacji w postaci komputerowej;
- B.5.W4. zasady organizacji i funkcjonowania urządzeń elektronicznych, komputerów i sieci komputerowej oraz ich wykorzystania;
- B.5.W5. społeczne aspekty informatyki i jej zastosowań oraz wpływu informatyki na rozwój społeczeństwa oraz zagrożenia w świecie wirtualnym;
- B.5.W6. uwarunkowania profesjonalnego rozwoju z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych i informatyki; komputerowe programy edukacyjne przeznaczone dla najmłodszych uczniów.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.5.U1. zaprojektować i uruchomić na komputerze prosty algorytm;
- B.5.U2. zaprojektować prostą, funkcjonalną bazę danych;
- B.5.U3. ocenić walory użytkowe komputerowego programu edukacyjnego;
- B.5.U4. zorganizować bezpieczne środowisko pracy z komputerem.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.5.K1. ciągłej aktualizacji swojej wiedzy z zakresu zastosowań komputerów w edukacji;
- B.5.K2. zapewniania poczucia bezpieczeństwa dzieci i uczniów znajdujących się pod jego opieką.

B.6. Plastyka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.6.W1. podstawy teorii estetyki i kultury, jej zastosowanie w edukacji plastycznej dziecka lub ucznia;
- B.6.W2. zasoby i zasady upowszechniania różnorodnych przekazów wizualnych w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- B.6.W3. cechy charakterystyczne twórczości dziecięcej w zakresie plastyki, jej osobowe i środowiskowe uwarunkowania;
- B.6.W4. współczesne koncepcje i modele edukacji plastycznej w Polsce i na świecie;
- B.6.W5. podstawy rysunku.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.6.U1. zaprojektować przekaz wizualny dostosowany do okoliczności;
- B.6.U2. wykonać odręczny szkic określonego przedmiotu.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.6.K1. przekonującego działania na rzecz upowszechniania sztuk pięknych.

B.7. Muzyka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.7.W1. terminologię z zakresu muzyki i jej zastosowanie w edukacji muzycznej;
- B.7.W2. źródła kultury muzycznej, ich kulturowe i społeczne uwarunkowania oraz znaczenie dla rozwoju dziecka lub ucznia;
- B.7.W3. cechy charakterystyczne twórczości dziecięcej, jej osobowe i środowiskowe uwarunkowania; formy wykonywania muzyki, budowę utworów muzycznych, podstawowe terminy notacji muzycznej;
- B.7.W4. podstawowy repertuar muzyczny dla dzieci lub uczniów w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- B.7.W5. wybrane współczesne koncepcje i modele edukacji muzycznej w Polsce i na świecie.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.7.U1. zaprojektować przekaz muzyczny dostosowany do okoliczności;

B.7.U2. grać proste melodie na wybranym instrumencie.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.7.K1. przekonującego działania na rzecz upowszechniania sztuk pięknych.

B.8. Technika

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.8.W1. założenia, cele i treści kształcenia ogólnotechnicznego dzieci lub uczniów;

B.8.W2. sytuację dziecka w świecie współczesnej techniki;

B.8.W3. cechy charakterystyczne twórczości dziecięcej w zakresie techniki, jej osobowe i środowiskowe uwarunkowania;

B.8.W4. współczesne koncepcje i modele edukacji technicznej w Polsce i na świecie.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

B.8.U1. popularyzować podstawy wiedzy technicznej wśród dzieci;

B.8.U2. zapewnić warunki bezpieczeństwa uczniów w otoczeniu techniki;

B.8.U3. zademonstrować umiejętność rozwiązywania praktycznych problemów związanych z techniką.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

B.8.K1. promocji zasad bezpiecznego posługiwania się urządzeniami technicznymi;

B.8.K2. fachowego wspierania zainteresowania dzieci lub uczniów techniką.

B.9. Wychowanie fizyczne

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

B.9.W1. terminologię z zakresu aktywności i sprawności fizycznej;

B.9.W2. związki aktywności i sprawności fizycznej ze zdrowiem;

B.9.W3. formy aktywności fizycznej dostosowane do potrzeb i możliwości dzieci lub uczniów, zachęcające ich do aktywności fizycznej;

B.9.W4. proces uczenia się i nauczania czynności ruchowych;

B.9.W5. zaburzenia postawy ciała i prawidłowe wzorce ruchu;

B.9.W6. wybrane współczesne koncepcje i modele wychowania fizycznego w Polsce i na świecie.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.9.U1. zaplanować zajęcia ruchowe w określonych warunkach;
- B.9.U2. zachęcić dzieci lub uczniów do podejmowania aktywności fizycznej;
- B.9.U3. wspierać działania przeciwdziałające nabywaniu wad postawy ciała.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.9.K1. krzewienia postawy dbałości o aktywność fizyczną.

B.10. Edukacja zdrowotna

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- B.10.W1. modele, uwarunkowania i zagrożenia zdrowia;
- B.10.W2. istotę umiejętności życiowych (*life skills*) i zachowań prozdrowotnych;
- B.10.W3. podstawowe zagadnienia rozwoju biologicznego człowieka;
- B.10.W4. sposoby wspomagania dziecka w działaniach na rzecz zdrowia i niwelowania stanów zagrażających zdrowiu; możliwości zmian w otoczeniu dziecka lub ucznia; procesy uczenia się mózgu.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- B.10.U1. rozpoznać sytuację zagrożenia dla zdrowia i odpowiednio zareagować;
- B.10.U2. skutecznie promować zachowania prozdrowotne.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- B.10.K1. krzewienia postawy dbałości o zdrowie i ochronę środowiska.

C. Wspieranie rozwoju dzieci w wieku przedszkolnym i w młodszym wieku szkolnym

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- C.W1. zróżnicowanie modeli ujmowania procesu wspierania rozwoju dziecka lub ucznia, w tym behawioralnego, konstruktywistycznego, emancypacyjnego; zadania edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w zakresie wspierania rozwoju dziecka lub ucznia; proces adaptacji dziecka w przedszkolu i ucznia w szkole; strategie stymulowania aktywności poznawczej dzieci lub uczniów; zasady wykorzystywania zabawy do stymulowania rozwoju dziecka; rolę inicjacji: czytelniczej, teatralnej, muzycznej, plastycznej, technicznej;
- C.W2. organizację optymalnego środowiska edukacyjnego w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej; możliwości wykorzystania w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodnych sposobów organizowania środowiska uczenia się i nauczania; organizację środowiska wychowawczego przy uwzględnieniu specyficznych potrzeb i możliwości poszczególnych dzieci, uczniów lub grup;

potrzebę wykorzystywania w pracy z dzieckiem lub uczniem informacji uzyskanych na jego temat od specjalistów, w tym psychologa, logopedy, pedagoga, lekarza, rodziców lub opiekunów;

- C.W3. zasady projektowania spersonalizowanych strategii edukacyjnych w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej, konstruowania wiedzy w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej; sposoby integrowania wiedzy i umiejętności dzieci w przedszkolu i uczniów w klasach I–III; zasady projektowania i prowadzenia działań pedagogicznych, rozpoznawania potrzeb, możliwości i uzdolnień dziecka lub ucznia, a także planowania, realizacji i oceny spersonalizowanych programów kształcenia i wychowania;
- C.W4. kryteria i sposoby krytycznej oceny oraz doboru programów i podręczników szkolnych; teoretyczno-metodyczne założenia konstruowania programu pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I–III; ukryty program przedszkola lub szkoły, programy i podręczniki w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej;
- C.W5. podstawy teoretyczne oceniania i ewaluacji procesu edukacyjnego w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej, w tym cele, funkcje, rodzaje oceniania, proces i konsekwencje oceniania; uczestnictwo ucznia w kontroli i ocenie jego wiedzy i umiejętności; prawa i błędy w procesie oceniania; system zapewnienia jakości pracy przedszkola i szkoły; proces ewaluacji w przedszkolu i szkole; metody i techniki ewaluacyjne.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- C.U1. kształtować bezpieczne i przyjazne edukacyjne środowisko rozwoju dzieci, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb, możliwości i uzdolnień dziecka lub ucznia, z nastawieniem na osobowy i podmiotowy rozwój;
- C.U2. w sposób krytyczny oceniać i dobierać programy i podręczniki, konstruować programy pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I–III, dobierać i modyfikować treści nauczania, środki oraz strategie działania edukacyjnego;
- C.U3. wykorzystywać w codziennej praktyce edukacyjnej różnorodne sposoby organizowania środowiska uczenia się – w sali lub klasie, poza placówką oświatową i w środowisku lokalnym, dostarczać dzieciom różnych źródeł, w tym za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnej, gromadzenia doświadczeń i okazji do zaangażowanego uczenia się;
- C.U4. planować, realizować i oceniać efekty spersonalizowanych strategii i programów kształcenia i wychowania z nastawieniem na integralny rozwój dziecka lub ucznia;
- C.U5. organizować zabawy i zajęcia stymulujące aktywność poznawczą dzieci lub uczniów, wspólnotowe i kooperacyjne uczenie się, angażujące emocjonalnie, motywacyjnie i poznawczo wszystkie dzieci; wspierać ich adaptację do uczenia się we wspólnocie; identyfikować spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako

sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i wykorzystywać je w procesie edukacji;

- C.U6. identyfikować i rozbudzać zainteresowania i zdolności dzieci lub uczniów, dostosowywać sposoby i treści nauczania do ich zasobów; rozwijać u dzieci lub uczniów ciekawość, aktywność i samodzielność poznawczą oraz kreatywne podejście do zadań;
- C.U7. organizować działania edukacyjne nastawione na konstruowanie wiedzy w przedszkolu i klasach I–III, integrowanie różnych sposobów uczenia się, w tym różnych treści oraz wiedzy osobistej dziecka i wiedzy nowej oraz ich rekonstrukcji;
- C.U8. wykorzystywać proces oceniania pracy uczniów do stymulowania ich samooceny, umiejętności samoregulacji i pracy nad własnym rozwojem.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- C.K1. kierowania się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, krytycyzmem oraz przyjęcia odpowiedzialności za integralny rozwój dzieci lub uczniów i podejmowane działania pedagogiczne;
- C.K2. formowania wartościowych indywidualnie i społecznie zachowań i postaw dzieci lub uczniów, w tym wobec kultury i sztuki oraz wyrażania swojej indywidualności w sposób twórczy;
- C.K3. budowania relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacji;
- C.K4. efektywnej współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, w tym psychologiem, logopedą, pedagogiem, lekarzem, rodzicami dzieci lub uczniów i innymi członkami społeczności przedszkolnej, szkolnej i lokalnej na rzecz dzieci lub uczniów i zapewnienia jakości pracy przedszkola lub szkoły.

D. Podstawy dydaktyki nauczania zintegrowanego w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- D.W1. wartości, modele i zasady krytycznej praktyki; autonomię i odpowiedzialność dydaktyczną nauczyciela; zasady tworzenia autorskich programów nauczania; zarządzanie wiedzą w społeczeństwie informacyjnym;
- D.W2. proces nauczania-uczenia się; zasady projektowania działań edukacyjnych; style i techniki pracy z dzieckiem lub uczniem łączącej różne obszary wiedzy; rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej nauczyciela; modele współczesnej szkoły, alternatywne systemy edukacyjne.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- D.U1. wykorzystać wiedzę filozoficzną, psychologiczną, społeczną i pedagogiczną do

projektowania działań edukacyjnych w przedszkolu i szkole; wykorzystać paradygmaty obiektywistyczne i interpretatywno-konstruktywistyczne do planowania uczenia się dzieci;

- D.U2. stosować style i techniki pracy z dzieckiem lub uczniem łączące różne obszary wiedzy, stymulować partycypacyjne, proaktywne, refleksyjne, wspólne, kooperatywne uczenie się dzieci; rozwijać kompetencje kluczowe dzieci lub uczniów;
- D.U3. krytycznie ocenić tworzoną praktykę edukacyjną z wykorzystaniem posiadanej wiedzy; dokonywać twórczej interpretacji i projektować nowe rozwiązania edukacyjne.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- D.K1. autonomicznego i odpowiedzialnego organizowania dziecięcego uczenia się; krytycznej refleksji nad tworzoną praktyką edukacyjną, do jej badania i doskonalenia;
- D.K2. tworzenia autorskich programów i wykorzystania innowacji pedagogicznych w obszarze wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej.

E. Metodyka poszczególnych typów edukacji z uwzględnieniem sposobów integrowania wiedzy i umiejętności dzieci i uczniów

E.1. Metodyka edukacji polonistycznej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.1.W1. sposoby wykorzystywania wiedzy teoretycznej dotyczącej nauki o języku i edukacji kulturowo-literackiej oraz metodycznej do projektowania zajęć w zakresie edukacji polonistycznej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej;
- E.1.W2. spersonalizowane strategie edukacyjne ukierunkowane na rozwijanie umiejętności pisania i czytania;
- E.1.W3. sposoby rozwijania zainteresowań czytelniczych, tzw. inicjacja czytelnicza i wykorzystywania różnych typów tekstów w pracy z dziećmi (uczniami).

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.1.U1. skutecznie poprowadzić naukę czytania;
- E.1.U2. dostosować sposób uczenia pisania i czytania do specyficznych potrzeb ucznia;
- E.1.U3. rozbudzić w uczniach pasję czytelniczą.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów:

- E.1.K1. krzewienia zainteresowania i szacunku dla słowa pisanego.

E.2. Metodyka nauczania języka obcego

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.2.W1. metody nauczania języka obcego dzieci w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej, w tym *Total Physical Response* (TPRJ). J. Ashera, *The Silent Way* C. Gattegno;
- E.2.W2. podstawę programową dla I etapu edukacyjnego w zakresie języka obcego;
- E.2.W3. metody projektowania zajęć z języka obcego, dobór i opracowanie środków dydaktycznych; strategie tworzenia warunków do nauczania-uczenia się sytuacyjnego w codziennej aktywności dzieci lub uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnych predyspozycji; uczenie się we wspólnym działaniu, w różnych rodzajach zabaw, w tym tematycznych, konstrukcyjnych, ruchowych, muzycznych, dydaktycznych, twórczych, w naturalnych sytuacjach i w kontekstach społecznych;
- E.2.W4. znaczenie gier i zabaw, teatru i dramy, *storytelling*, piosenki i ruchu w nauczaniu języka obcego dzieci lub uczniów; techniki multimedialne w nauczaniu języka obcego;
- E.2.W5. zasady oceniania umiejętności językowych dzieci lub uczniów.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.2.U1. zaprojektować zajęcia z wykorzystaniem nauczania sytuacyjnego;
- E.2.U2. wykorzystać gry, zabawy, piosenkę i ruch w nauczaniu języka obcego;
- E.2.U3. efektywnie wykorzystać multimedia w nauczaniu języka obcego.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów:

- E.2.K1. do pozytywnego motywowania uczniów do aktywnego zaangażowania się w naukę języka obcego.

E.3. Metodyka edukacji matematycznej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.3.W1. stadia rozwoju umysłowego w kontekście zakresu i metod edukacji matematycznej; poziom rozumowań przedoperacyjnych, operacyjnych i formalnych;
- E.3.W2. zagadnienia edukacji matematycznej w przedszkolu: podstawa programowa i program edukacji matematycznej, rozwijanie intuicji dotyczących liczb i liczenia – kardynalny, porządkowy i miarowy aspekt liczby, porównywanie liczebności zbiorów, stymulowanie rozwoju operacyjnego rozumowania – odwracalność operacji, rozwijanie rozumowania przyczynowo-skutkowego, rozwijanie orientacji przestrzennej, w tym na kartce papieru, dodawanie i odejmowanie na palcach i innych zbiorach zastępczych, rozdawanie i rozdzielanie po kilka, rozwijanie intuicji

- geometrycznych, gry i zabawy z wątkiem matematycznym, proste gry strategiczne;
- E.3.W3. zagadnienia edukacji matematycznej w klasach I–III szkoły podstawowej: podstawa programowa, projektowanie aktywności matematycznej przy kształtowaniu pojęć liczbowych i sprawności rachunkowych, wprowadzaniu symboliki i zapisu matematycznego, rozwijanie orientacji przestrzennej i wyobraźni geometrycznej, kształtowanie umiejętności matematycznych potrzebnych w sytuacjach życiowych;
- E.3.W4. rolę pracy domowej ucznia i zasady konstruowania sprawdzianów i oceniania;
- E.3.W5. formy aktywności dzieci lub uczniów: manipulacje, eksperymenty, budowanie modeli płaskich i przestrzennych z zastosowaniem różnych materiałów, w tym gotowych elementów, samodzielne odkrywanie praw matematycznych, prowadzenie prostych rozumowań np. z wykorzystaniem łamigłówek;
- E.3.W6. znaczenie obliczeń pamięciowych, trudności w opanowaniu rachunków pamięciowych, techniki kształcenia biegłości rachunkowej, strategię sprytnych rachunków;
- E.3.W7. metody pracy z zadaniami tekstowymi, metody stosowania reprezentacji graficznych w ćwiczeniach rachunkowych i rozwiązywaniu zadań tekstowych;
- E.3.W8. znaczenie kształtowania umiejętności logicznego i krytycznego myślenia, stawiania i weryfikowania hipotez, dostrzegania i wykorzystywania regularności i analogii, używania argumentacji i kontrprzykładów, w tym w rozwiązywaniu łamigłówek, abstrahowania, uogólniania, klasyfikowania, definiowania i algorytmizowania;
- E.3.W9. rodzaje i źródła typowych błędów uczniowskich, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym;
- E.3.W10. środki dydaktyczne w edukacji matematycznej dzieci: pakiety edukacyjne, karty pracy, elementy do manipulacji i klasyfikacji, liczydła, liczmany, klocki logiczne Dienes'a, klocki Cuisenaire'a, kostki do gry, domina, karty, mozaiki, konstrukcyjne klocki geometryczne różnych typów, łamigłówki logiczne, proste gry strategiczne;
- E.3.W11. znaczenie wykorzystania gier i zabaw matematycznych do realizacji celów dydaktycznych, w tym zastosowanie w pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się oraz z uczniem zdolnym; zasady konstruowania gier przez uczniów, zespołowe formy uczenia się i utrwalania wiadomości;
- E.3.W12. rolę konkursów matematycznych dla uczniów klas I–III: rodzaje, zasady rozgrywania, charakter zadań, walory kształcące; sposoby przygotowania uczniów do udziału w konkursach.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.3.U1. kształtować u uczniów pojęcie liczby;
- E.3.U2. rozwijać wyobraźnię i orientację przestrzenną;
- E.3.U3. wdrażać uczniów w zasady logicznego myślenia;

- E.3.U4. budować sytuacje edukacyjne, skłaniające uczniów do budowania hipotez i ich weryfikacji;
- E.3.U5. stosować gry i inne pomoce naukowe w nauczaniu matematyki;
- E.3.U6. analizować błędy popełniane przez uczniów i wyciągać z nich wnioski;
- E.3.U7. pracować z uczniami o szczególnych uzdolnieniach matematycznych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.3.K1. rozbudzania zainteresowania uczniów myśleniem matematycznym;
- E.3.K2. wskazywania uczniom korzyści z uczenia się matematyki.

E.4. Metodyka edukacji społeczno-przyrodniczej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.4.W1. sposoby wykorzystywania wiedzy teoretycznej o środowisku przyrodniczym i środowisku społecznym oraz wiedzy metodycznej do projektowania zajęć dydaktycznych w zakresie edukacji środowiskowej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej;
- E.4.W2. znaczenie stwarzania warunków do zajęć badawczych i eksperymentów, organizowania sytuacji edukacyjnych umożliwiających dzieciom samodzielną eksplorację;
- E.4.W3. sposoby kształtowania przedsiębiorczości u dzieci lub uczniów.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.4.U1. zaprojektować eksperyment uczniowski z zakresu wiedzy przyrodniczej;
- E.4.U2. dostrzec i skomentować podstawowe prawa fizyki zachodzące w otoczeniu ucznia;
- E.4.U3. wykonać proste doświadczenie za pomocą przedmiotów codziennego użytku i przeanalizować jego przebieg z uczniami.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.4.K1. rozbudzania szacunku dla myślenia naukowego;
- E.4.K2. budzenia i podtrzymywania w uczniach ciekawości odkrywcy.

E.5. Metodyka edukacji informatycznej i posługiwania się technologią informacyjno-komunikacyjną

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.5.W1. znaczenie celowego i właściwego posługiwania się przez uczniów typowymi aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad

tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji;

- E.5.W2. znaczenie stwarzania sytuacji problemowych w otoczeniu uczniów oraz z zakresu innych edukacji, które uczniowie modelują i rozwiązują, tworząc algorytm, odtwarzają go poza komputerem oraz realizują w wersji komputerowej;
- E.5.W3. rolę rozwijania u uczniów umiejętności programowania w środowisku blokowo-wizualnego języka programowania;
- E.5.W4. rolę integrowania zajęć edukacji informatycznej z elementami innych edukacji oraz aktywnościami wizualnymi, słuchowymi i kinestetycznymi;
- E.5.W5. znaczenie promowania i kształtowania u uczniów postawy obywatelskiej i prospołecznej oraz odpowiedzialności w świecie mediów cyfrowych.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.5.U1. zapoznać uczniów z typowymi aplikacjami komputerowymi do komponowania ilustracji graficznych, pracy nad tekstem, wykonywania obliczeń, korzystania z usług w sieciach komputerowych oraz pozyskiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji;
- E.5.U2. stworzyć sytuację problemową, w której uczniowie modelują i rozwiązują zadanie, tworząc algorytm, odtwarzając go poza komputerem oraz realizując w wersji komputerowej;
- E.5.U3. integrować zajęcia informatyczne z innymi zajęciami.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.5.K1. promowania postawy odpowiedzialnego zachowania w świecie mediów cyfrowych;
- E.5.K2. inspirowania uczniów do kreatywności i rozwoju myślenia komputacyjnego.

E.6. Metodyka edukacji plastycznej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.6.W1. etapy, metody i formy projektowania działań plastycznych dziecka lub ucznia;
- E.6.W2. sposoby rozwijania twórczej aktywności dziecka lub ucznia;
- E.6.W3. zasady projektowania zajęć plastycznych w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej;
- E.6.W4. metody i techniki diagnozowania dziecka lub ucznia w zakresie jego zdolności plastycznych i monitorowania jego rozwoju w tym obszarze.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.6.U1. zachęcić dziecko lub ucznia do twórczej aktywności w obszarze działań plastycznych;

- E.6.U2. zaprojektować zajęcia inspirujące dzieci lub uczniów do działań twórczych;
- E.6.U3. zachęcić dzieci lub uczniów do zainteresowania się dziełem plastycznym;
- E.6.U4. diagnozować poziom zdolności plastycznych dziecka lub ucznia.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.6.K1. działania na rzecz upowszechnienia sztuk pięknych.

E.7. Metodyka edukacji muzycznej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.7.W1. zasady projektowania zabaw rytmiczno-umykalniających dla dzieci w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej;
- E.7.W2. znaczenie wykonywania utworów muzycznych przez dzieci w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej;
- E.7.W3. zasady projektowania zajęć umykalniających zorientowanych na przyjemność działań podejmowanych przez dzieci lub uczniów, a nie sam efekt;
- E.7.W4. sposoby rozwijania twórczej aktywności dziecka lub ucznia;
- E.7.W5. metody i techniki diagnozowania dziecka lub ucznia w zakresie jego zdolności muzycznych i monitorowania jego rozwoju muzycznego.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.7.U1. zachęcić dziecko lub ucznia do udziału w zabawach rytmiczno-umykalniających;
- E.7.U2. doprowadzić do wykonania utworu muzycznego przez dzieci lub uczniów;
- E.7.U3. zachęcić dzieci lub uczniów do zainteresowania się dziełem muzycznym;
- E.7.U4. diagnozować poziom zdolności muzycznych dziecka lub ucznia.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów:

- E.7.K1. prowadzić działania na rzecz upowszechnienia sztuk pięknych.

E.8. Metodyka edukacji technicznej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.8.W1. etapy, metody i formy projektowania działań technicznych dziecka lub ucznia;
- E.8.W2. ideę inicjacji technicznej dziecka lub ucznia;
- E.8.W3. zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne oraz zadania wytwórcze; metody projektowania zajęć technicznych;
- E.8.W4. potrzebę kształtowania umiejętności technicznych dzieci lub uczniów w nawiązaniu

do techniki, kultury i sztuki ludowej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.8.U1. zaprojektować sekwencję działań technicznych dziecka lub ucznia;
- E.8.U2. uwzględnić różnice indywidualne w projektowaniu działań uczniowskich;
- E.8.U3. dobrać zabawy manipulacyjne i konstrukcyjne do możliwości dzieci lub uczniów;
- E.8.U4. zachęcić uczniów do analizowania prostych rozwiązań technicznych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.8.K1. działania na rzecz rozwoju zainteresowań technicznych dzieci lub uczniów;
- E.8.K2. walki ze stereotypami dotyczącymi płci i umiejętności technicznych.

E.9. Metodyka wychowania fizycznego

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.9.W1. znaczenie i zasady demonstrowania ćwiczeń ruchowych;
- E.9.W2. zasady planowania, organizowania i realizowania aktywności fizycznej dzieci lub uczniów, w tym spontanicznej aktywności fizycznej oraz ćwiczeń fizycznych, zabaw i gier ruchowych w sali sportowej, na boisku szkolnym i w terenie, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa;
- E.9.W3. metody diagnozowania ogólnej sprawności fizycznej, w szczególności zdolności motorycznych powiązanych ze zdrowiem oraz oceny wysiłku i osiągnięć dzieci lub uczniów;
- E.9.W4. strategię realizacji zajęć uwzględniających potrzeby i możliwości dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.9.U1. poprawnie zademonstrować ćwiczenie ruchowe;
- E.9.U2. zaplanować atrakcyjną aktywność fizyczną dzieci lub uczniów;
- E.9.U3. czuwać nad bezpieczeństwem uczniów podczas ćwiczeń;
- E.9.U4. diagnozować zdolności motoryczne uczniów;
- E.9.U5. dostosować zadania ruchowe do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.9.K1. krzewienia postawy dbałości o aktywność fizyczną.

E.10. Metodyka edukacji zdrowotnej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- E.10.W1. metody projektowania różnych form aktywności w celu rozwijania kultury zdrowotnej u dzieci lub uczniów, w tym planowanie, realizowanie i ocena procesu;
- E.10.W2. sposoby rozwijania postawy prozdrowotnej wśród dzieci lub uczniów;
- E.10.W3. modele, uwarunkowania i zagrożenia zdrowia.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- E.10.U1. zaplanować działania mające na celu rozwój kultury zdrowotnej;
- E.10.U2. skutecznie rozwijać postawy prozdrowotne wśród dzieci lub uczniów.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- E.10.K1. krzewienia postawy dbałości o zdrowie i ochronę środowiska.

F. Dziecko lub uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- F.W1. teorie, koncepcje i modele specjalnych lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych – medyczne, społeczne, biopsychospołeczne, w tym ADHD, ryzyka dysleksji, trudności związanych z nabywaniem umiejętności arytmetycznych, autystycznego spektrum zaburzeń, niepełnosprawności intelektualnej, mózgowego porażenia dziecięcego i innych zaburzeń ruchowych, zaburzeń o podłożu genowym, chorób przewlekłych i odmienności somatycznych;
- F.W2. rodzaje specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów w młodszym wieku szkolnym wynikających z niepełnosprawności lub innych przyczyn biopsychospołecznych, a przejawiających się w obszarze rozwoju fizyczno-ruchowego, poznawczego i emocjonalno-społecznego;
- F.W3. założenia, zasady i klasyfikacje, w tym ICF, ICD, DSM, oraz narzędzia oceny funkcjonalnej dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów w młodszym wieku szkolnym;
- F.W4. teorie, klasyfikacje, przyczyny i przejawy trudności w rozwoju, uczeniu się i zachowaniu u dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym;
- F.W5. teoretyczne podstawy, cele, formy i podstawy prawno-organizacyjne edukacji włączającej;
- F.W6. cele, zasady i formy współpracy przedszkola i szkoły z rodzicami lub opiekunami dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz z dziećmi w wieku przedszkolnym i uczniami w młodszym wieku szkolnym,

w procesie wychowania i kształcenia.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- F.U1. dokonać oceny funkcjonalnej składników zdrowia i niektórych powiązanych z nim warunków dobrostanu i środowiska dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku, w tym dziecka z niepełnosprawnością, wykorzystując obowiązujące klasyfikacje i narzędzia diagnostyczne, w tym ICF, ICD, DSM;
- F.U2. rozpoznać specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym oraz określić optymalne sposoby organizowania środowiska edukacyjnego oraz wspomagania dziecka lub ucznia i jego rodziców lub opiekunów w procesie wychowania i kształcenia;
- F.U3. ocenić skuteczność procesu wykrywania, identyfikowania i zaspakajania specjalnych lub indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym;
- F.U4. współpracować z rodziną i otoczeniem społecznym przedszkola i szkoły w procesie planowania wychowania i kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi;
- F.U5. współpracować z rodzicami lub opiekunami uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz z dziećmi w wieku przedszkolnym i uczniami w młodszym wieku szkolnym w procesie wychowania i kształcenia.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- F.K1. przestrzegania zasad etycznego postępowania w procesie wychowania i kształcenia dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- F.K2. przyjęcia współodpowiedzialności za sposób planowania i realizacji oraz rezultaty procesu wychowania i kształcenia dzieci lub uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

G. Organizacja pracy przedszkola lub szkoły z elementami prawa oświatowego i praw dziecka oraz kultura przedszkola lub szkoły, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- G.W1. funkcjonowanie przedszkola lub szkoły jako organizacji;
- G.W2. podstawy prawa oświatowego;
- G.W3. nauczycielską pragmatykę zawodową, w tym prawa i obowiązki nauczycieli;
- G.W4. zasady prawa wewnątrzprzedszkolnego lub wewnątrzszkolnego;
- G.W5. prawa dziecka;

- G.W6. zasady bezpieczeństwa uczniów w przedszkolu lub szkole i poza nimi, zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej; zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, ze szczególnym uwzględnieniem przedszkola i szkoły podstawowej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- G.U1. rozpoznawać sytuację zagrożeń w przedszkolu i szkole;
 G.U2. udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej;
 G.U3. rozwijać u dzieci postawy wzajemnej troski, tolerancji, umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i otwartości poznawczej;
 G.U4. zaprojektować działania zmierzające do rozwoju przedszkola i szkoły oraz stymulowania poprawy jakości działania tych instytucji.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- G.K1. okazywania empatii uczniom potrzebującym wsparcia i pomocy;
 G.K2. rozwijania w dzieciach lub uczniach tolerancji, szacunku do praw człowieka i podstawowych swobód;
 G.K3. współpracy z nauczycielami w celu rozwoju swojej profesjonalnej wiedzy.

H. Podstawy diagnostyki edukacyjnej dla nauczycieli, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- H.W1. teorie, koncepcje i modele rozpoznawania cech rozwoju i funkcjonowania dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym u progu wychowania przedszkolnego i pierwszego etapu edukacji ogólnokształcącej (klasa I szkoły podstawowej) jako podstawy wspomagania rozwoju dziecka lub ucznia na etapie wczesnej edukacji;
 H.W2. podstawy prawne, cele, funkcje i rodzaje oceniania jako wspierania rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym i ucznia w młodszym wieku szkolnym oraz zasad konstruowania narzędzi oceny pedagogicznej;
 H.W3. dominujące rodzaje zainteresowań dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów w młodszym wieku szkolnym oraz sposoby i metody rozwijania zainteresowań u dzieci;
 H.W4. zagadnienia związane z oceną jakości pracy nauczyciela i jakości pracy przedszkola i szkoły, w tym podstawy prawne, teorie, cele, metody i formy;
 H.W5. zagadnienia ewaluacji edukacyjnej i edukacyjnej wartości dodanej, w tym ich zasady i formy.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- H.U1. rozpoznawać indywidualne cechy rozwoju i uczenia się dzieci mających rozpocząć wychowanie przedszkolne i naukę w klasie pierwszej szkoły podstawowej;
- H.U2. konstruować poprawne narzędzia diagnozy pedagogicznej;
- H.U3. rozpoznać zainteresowania dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów w młodszym wieku szkolnym i na tej podstawie zaprojektować działania pedagogiczne;
- H.U4. rozpoznać i scharakteryzować wymierne i niewymierne rezultaty pracy nauczyciela;
- H.U5. projektować ścieżkę własnego rozwoju zawodowego i dokonywać jego autoewaluacji.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- H.K1. etycznego postępowania w procesie oceniania rezultatów procesu wychowania i kształcenia, zarówno z punktu widzenia osiągnięć dziecka lub ucznia, jak i w równorzędnym stopniu własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nauczyciela i innych osób znajdujących się w otoczeniu społecznym dziecka;
- H.K2. ciągłego podnoszenia poziomu własnej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w procesie diagnozowania pedagogicznego, w tym w zakresie kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i niepełnosprawnościami.

I. Kultura języka

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- I.W1. pojęcie komunikacji werbalnej i pozawerbalnej;
- I.W2. zagadnienia praktyki wystąpień publicznych;
- I.W3. zasady etyki słowa i etykiety korespondencji tradycyjnej i elektronicznej;
- I.W4. poprawność i sprawność językową;
- I.W5. zasady emisji głosu.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- I.U1. sprawnie komunikować się;
- I.U2. poprawnie używać języka polskiego;
- I.U3. skutecznie stosować zasady emisji głosu.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- I.K1. dbałości o kulturę wypowiedzi.

J. Praktyki zawodowe

J.1. Praktyka śródroczna

J.1.1. Praktyka ogólnopedagogiczna

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- J.1.1.W1. sposób funkcjonowania przedszkoli, szkół lub placówek oświatowych, organizację ich pracy, uczestników procesów pedagogicznych oraz sposób prowadzenia dokumentacji;
- J.1.1.W2. realizowane zadania opiekuńczo-wychowawcze, dydaktyczne, diagnostyczne, terapeutyczne charakterystyczne dla przedszkola i szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznych, placówki oświatowej oraz środowisko w jakim one działają;
- J.1.1.W3. zasady organizacji szkół lub placówek oświatowych, w tym podstawowe zadania, obszary działalności, procedury organizacyjne, podział kompetencji, planowanie pracy i system kontroli;
- J.1.1.W4. specyficzne dla placówki oświatowej codzienne działania zawodowe nauczyciela oraz jego warsztat pracy.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- J.1.1.U1. wyciągać wnioski z obserwacji pracy grupy lub klasy, zachowań i aktywności dzieci w czasie zajęć, z uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- J.1.1.U2. analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich zdarzenia wychowawczo-opiekuńcze i edukacyjne zaobserwowane albo doświadczone w czasie praktyk zawodowych.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- J.1.1.K1. skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy;
- J.1.1.K2. praktycznego stosowania zasad bezpieczeństwa dzieci lub uczniów w placówce oświatowej.

J.1.2. Praktyka wychowawczo-dydaktyczna

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- J.1.2.W1. codzienną rolę nauczyciela w organizowaniu środowiska wychowania i uczenia się dzieci lub uczniów oraz jego warsztat pracy;
- J.1.2.W2. kontekstowość, otwartość i zmienność codziennych działań wychowawczych i dydaktycznych nauczyciela.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- J.1.2.U1. wykorzystać wiedzę pedagogiczną i przedmiotową do samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu i klasach I–III szkoły podstawowej (w skali rocznej, tygodniowej i dziennej); projektowania i prowadzenia działań wychowawczo-dydaktycznych w przedszkolu i w szkole podstawowej;
- J.1.2.U2. poddać refleksji i ocenić skuteczność swoich działań edukacyjnych pod kątem realizacji celów wychowania i kształcenia oraz stosowanych metod i środków dydaktycznych, oceny efektów prowadzonych działań wychowawczych, stosować różne strategie pracy z dziećmi.

J.2. Praktyka ciągła

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- J.2.W1. praktyczne zasady samodzielnego planowania i realizowania pracy wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu lub klasach I–III szkoły podstawowej.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- J.2.U1. stosować posiadaną wiedzę teoretyczną i przedmiotową do realizacji podjętych zadań opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych w czasie praktyki; planować i realizować działania wychowawczo-dydaktycznej w przedszkolu lub klasach I–III szkoły podstawowej, pod kierunkiem nauczyciela z odpowiednim doświadczeniem zawodowym;
- J.2.U2. poddawać refleksji i identyfikować spontaniczne zachowania dzieci lub uczniów jako sytuacje wychowawczo dydaktyczne i wykorzystywać je w czasie prowadzonych zajęć.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- J.2.K1. rozwijania swojego przygotowania profesjonalnego we współpracy z nauczycielami i specjalistami.

K. Metodologia badań naukowych

W zakresie wiedzy absolwent zna i rozumie:

- K.1.W1. filozoficzne, metodologiczne i kulturowe podstawy badań społecznych i edukacyjnych; koncepcje wiedzy, pojęcie nauki i status wiedzy naukowej, społeczno-kulturowe uwarunkowania badań naukowych, nurty filozoficzne, paradygmaty badawcze i strategie badań, znaczenie i sposoby budowania teorii w badaniach naukowych;
- K.1.W2. strukturę procesu badawczego w kontekście przyjętej strategii badań (strategie

ilościowe, jakościowe i mieszane); pojęcie projektu badawczego i etapów badań, kryteria wyboru strategii badawczej, cele badań, problemy i hipotezy badawcze, zmienne i związki między zmiennymi, konceptualizacja, operacjonalizacja zmiennych, zasady tworzenia ram pojęciowych badania, strategie i techniki doboru próby badawczej, definiowanie przypadku badawczego, specyfikę badań w pedagogice przedszkolnej i wczesnoszkolnej, rodzaje i typy badań (opisowe, diagnostyczne, wyjaśniające, weryfikacyjne, projektujące, porównawcze, eksperymentalne i *quasi*-eksperymentalne, sondażowe – metody indeksacji, pomiar i rodzaje skal pomiarowych, oraz badania: ewaluacyjne, panelowe, socjometryczne, porównawcze, terenowe, etnograficzne, performatywne, biograficzne, netnografia; metody gromadzenia i analizy danych (rodzaje i sposoby wykorzystania obserwacji, typy wywiadów badawczych, analiza: dokumentów, treści, tekstowa, konwersacyjna, dyskursu i audiowizualna); narzędzia badawcze – konstruowanie kwestionariuszy, skal pomiarowych i testów pedagogicznych, arkuszy obserwacji, narzędzi socjometrycznych; zasady tworzenia scenariuszy badawczych i dyspozycji do badań jakościowych;

- K.1.W3. zasady przetwarzania i krytycznej analizy danych w kontekście przyjętej strategii badań i rodzaju danych; weryfikację i selekcję danych, kodowanie, klasyfikację, kwantyfikację i kategoryzację danych; podstawy analizy statystycznej (statystyka opisowa, rozkłady częstości, miary tendencji centralnej i rozproszenia, analiza jedno i dwuczynnikowa, korelacje między zmiennymi, wnioskowanie statystyczne i testowanie hipotez, analizy porównawcze); selekcję i kodowanie danych jakościowych, wyłanianie kategorii analizy i analiza relacji między nimi, tworzenie winiet, sieci, matryc i map pojęciowych; programy komputerowe wspierające analizę danych ilościowych i jakościowych;
- K.1.W4. zasady opracowywania wyników i raportu z badań; sposoby prezentacji wyników badań, zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych; warsztat pisarski, style i gatunki, język i sposób narracji;
- K.1.W5. rolę jakości i rzetelności badań naukowych, różne kryteria jakości badań naukowych, w tym reprezentatywność, trafność, rzetelność, wiarygodność, transparentność, autentyczność, triangulacja perspektyw teoretycznych, metod badawczych i źródeł danych, możliwość uogólnienia i transferu rezultatów badawczych;
- K.1.W6. sposoby wykorzystania wyników badań naukowych w praktyce społecznej i pedagogicznej, cele badawcze i typy badań w kontekście możliwości ich praktycznego zastosowania, sposoby praktycznego wykorzystania badań (analiza i diagnoza sytuacji, analiza problemów społecznych i pedagogicznych, określanie potrzeb i planowanie działań interwencyjnych, ewaluacja osiągnięć); krytyczno-emancypacyjny i transformacyjny potencjał badań naukowych;
- K.1.W7. etyczne aspekty prowadzenia i wykorzystywania badań naukowych w dziedzinie nauk społecznych; podstawowe zasady przeprowadzania badań, dylematy i wybory etyczne na różnych etapach procesu badawczego, zaangażowanie uczestników badań, społeczno-polityczny kontekst badań społecznych, sposoby prezentacji

wyników badań w przestrzeni publicznej; pojęcie plagiatu w pracy badawczej;

- K.1.W8. cechy, styl i redagowanie tekstów naukowych, cel i strukturę pracy dyplomowej; wybór pola badawczego w kontekście wiedzy osobistej i naukowej, technikę pracy naukowej, dobór i selekcję literatury, formy analizy materiałów źródłowych, formy prezentacji wyników badań i doniesień naukowych z literatury, ocenę i krytykę dostępnych źródeł teoretycznych, umiejętność wywodu i siłę argumentacji, problemy etyczne w pisaniu pracy magisterskiej;
- K.1.W9. metodologię prowadzenia badań naukowych; zastosowanie wiedzy i umiejętności metodologicznych we własnym projekcie badawczym, w tym wybór strategii badawczej, sformułowanie celu i przedmiotu badań, opracowanie metod i techniki badań, sformułowanie problematyki badań, przygotowanie narzędzi badawczych, dobór próby badawczej, teren i przebieg badań; zasady prowadzenia badań empirycznych; sposoby analizy wyników badań; sposoby prezentacji wyników badań oraz proces wnioskowania.

W zakresie umiejętności absolwent potrafi:

- K.1.U1. zaprojektować proces badań; umiejętnie dobrać narzędzia badawcze;
- K.1.U2. zebrać dane adekwatne dla postawionego problemu badawczego;
- K.1.U3. przeprowadzić poprawnie analizę danych;
- K.1.U4. opracować raport z wyników badań;
- K.1.U5. krytycznie przeanalizować raport z badań;
- K.1.U6. dobrać literaturę i materiały źródłowe adekwatne do problemu pracy dyplomowej;
- K.1.U7. dobrać formę prezentacji zebranych danych oraz argumentację adekwatną do zaprezentowania problemu pracy dyplomowej.

W zakresie kompetencji społecznych absolwent jest gotów do:

- K.1.K1. rzetelnego sprawozdania wyników swoich badań;
- K.1.K2. przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej.
- K.1.K3. rzetelnego sprawozdania wyników badań zawartych w pracy dyplomowej;
- K.1.K4. przestrzegania zasad rzetelności intelektualnej i reguł własności intelektualnej.

IV. SPOSÓB WERYFIKACJI OSIĄGNIĘTYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się wymaga zastosowania zróżnicowanych form oceniania studentów, adekwatnych do kategorii wiedzy, umiejętności albo kompetencji społecznych, których dotyczą te efekty.

Osiągnięcie efektów uczenia się w kategorii wiedzy można weryfikować za pomocą egzaminów pisemnych w formie zadań otwartych lub testów, lub egzaminów ustnych.

Egzamin ustny jest ukierunkowany na sprawdzenie wiedzy na poziomie wyższym i nie może ograniczać się do wyłącznej znajomości faktów, w szczególności służy sprawdzeniu poziomu zrozumienia, umiejętności analizy, syntezy i rozwiązywania problemów.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się w kategorii umiejętności wymaga bezpośredniej obserwacji studenta w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela.